

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№10
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1088 sahifa,
3-oktyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Use of Innovative Pedagogical Technologies in the Development of Critical Thinking	16
<i>Gulnar Atakhanova Orinbaevna</i>	
Current Aspects of Designing and Implementing Extracurricular Educational Activities at the Primary General Education Level.....	20
<i>Amankosova Dinara Gabitovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachi shaxsiyati va kasbiy mahorati shakllanishining nazariy asoslari....	24
<i>Axmadaliyeva Moxlaroy To'xtapolatovna</i>	
Pedagogical Model and Stages of Teaching Subjects Through a Project-Based Approach	28
<i>Bannayev Qosimjon</i>	
Lotin tili va zamonaviy tibbiy terminologiya: tarixi, vazifasi va amaliy ahamiyati	31
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Motor alaliyaning nonutqiy simptomatikasi	34
<i>Isayeva Mushtariy Alisher qizi</i>	
Talabalar etnomadaniy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari	38
<i>Isomiddinov Asliddin Baxriddin o'g'li</i>	
Texnologiya darslarida o'quvchilarning texnik savodxonligini robototexnika elementlari asosida rivojlantirish.....	41
<i>Jabborova Umida</i>	
Fizika fanini mutaxassislik fanlari integratsiyasi asosida o'qitishda bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	45
<i>Xayrullayev Asliddin Isatullayevich</i>	
Talaba tomonidan mutaxassislik tilini o'zlashtirishda monologik nutqni o'rgatishning samarali usullari masalasi haqida.....	51
<i>Karimov N. M.</i>	
Zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashda kasbiy motiv va motivatsiyaning o'rni	54
<i>Melikova Einora Shuxratovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda pragmatik kompetensiyaning roli.....	58
<i>Mustafayeva Nilufar Ulashovna</i>	
O'quvchilarda iqtisodiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	62
<i>Nishonova Dilafuz</i>	
Computer-Based Formative Assessment: Advantages and Challenges in Teaching English to High School Students	66
<i>Obidjonova Shokhista Bakhtiyorovna</i>	
Metata'lim texnologiyalari asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlash tizimini takomillashtirish.....	70
<i>O'rolboyeva Durdona Sayfiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi darslarning an'anaviy darslarga nisbatan samaradorligini qiyosiy tahlil qilish.....	73
<i>Rasulev Bobirjan Atxamovich</i>	
Pedagogik faoliyatda pedagogning kasbiy taraqqiyoti motivatsiyasining psixologik xususiyatlari	78
<i>Rustamova Surayyo Shaxobiddinovna</i>	
Innovatsion kompetentlik tushunchasi va uning ilmiy-pedagogik asoslari.....	84
<i>Soliyev Eliyor Ravshan o'g'li</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar eshituv idrokini o'yinlar yordamida rivojlantirishning samarali usullari	88
<i>Xalilova Shahnoza</i>	
Zamonaviy ta'limda kommunikativ kompetensiyaning o'rni va ahamiyati.....	92
<i>Yaqubova Nigoraxon Ibrohimjon qizi</i>	
Soliq yuki – mamlakat soliq soliq tizimining asosiy mezonidir	97
<i>Suyunov Otabek Shuxrat o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va takomillashtirish yo'llari	101
<i>Ibodova Sarvinoz Sayfilloyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida hospital pedagogika fanini o'qitishning dolzarb masalalari va uning uslubiy ta'minoti	106
<i>Inogamova Dilfuza Rahmatullaevna</i>	

Chizma geometriya va kompyuter grafikasi: an'anaviy fan va zamonaviy texnologiyaning uyg'unlashuvi .	111
Raximov A. M., Tairova N. S., Sabirova D. U., Xasanova S. T., Tashpulatov R. X.	
Геймификация в обучении английскому языку на начальном этапе обучения	114
Курбанова Назира Низомиддиновна	
Talabalarda tanqidiy va evristik fikrlashni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	117
Adjiev Nayrullo Nazrulloevich	
Konstruktiv yondashuv asosida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish metodikasi.....	122
Amirullayeva Barno Abdulhaqovna	
Kimyo o'qitishda o'quvchilarning ijodiy faoliyatini shakllantirishning tajriba-sinov natijalari.....	126
Artiqov Maqsud Bahodirovich, Babanazarova Ayzada Omirbaevna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni bilingvist sifatida shakllantirishda til o'rganish ko'nikmalari va kompetentsiyalarining rivojlanishi	131
Axmadjonova Gulira'no Muxtorjon qizi	
Talabalarning ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishda kooperativ ta'limning metodik yondashuvlari.....	135
Botiraliyeva Gulobar Mahamadismoil qizi	
Talabalarni intellektual faoliyatga tayyorlashda ijtimoiy sherikchilikning pedagogik va metodik asoslari	139
Dilbarjonov Avazbek Ravshanbek o'g'li	
Teacher-Centered and Child-Centered Methods in Early Childhood Education: Insights From Finland and Uzbekistan	143
Djaparova Gulnoza	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Metodik mahorat kuni" va "Metodik mahorat soati"ni tashkil etish	150
Do'stov Davron Zulhaydarovich	
Theoretical, Methodological, and Practical Factors of Differentiated Education	155
Ergash Shonazarovich Khasanov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini rivojlantirishda kognitiv yondoshuv	160
Gulbahor Xamidova	
Mustaqil ta'lim – mustahkam bilim.....	164
Halima Shukurova Sunatullayevna	
Integrating Google Classroom and Project-Based Learning for Enhanced Synchronous and Asynchronous Education.....	168
Inomkhojaeva Shodiyakhon Abdukodirkhoja qizi	
O'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	174
Mamadaliyev Axadjon G'aniboyevich	
Hududiy rivojlanishda innovatsion yondashuvlarni strategik boshqaruvga integratsiya qilish yo'llari.....	177
Mo'minov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
O'rta yoshdagi ayollarda harakat faoliyatini rivojlantirishda milliy o'yinlarning pedagogik ahamiyati	184
Mustafoev Sherali	
Pedagogical and Psychological Foundations of Developing Higher-Order Thinking Skills in Students.....	188
Nasimova Zarina Isomiddin kizi	
Pedagogik ijodkorlikning kasbiy professionallikda namoyon bo'lish xususiyatlari.....	193
Numonova Dildor Umurzoqovna	
Ko'zi oqiz boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	196
Qarshiboyev Asliddin	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish masalalari.....	200
Qilichova Marxabo Xudayqulovna	
The Transformation of Existential Thought in British Literature: Iris Murdoch's Philosophical Humanism and the Reinterpretation of Freedom	204
Rahmonqulova Zarnigor Nasimjon qizi	
Sportchilarning elektron platformalardan foydalanishning metodik tahlili	209
Saydullayev Zafar Erkinovich	
Adabiy ta'limda estetik tarbiya	216
Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li	
O'qituvchi-trenerning ko'p qirrali kasbiy-pedagogik funksiyalari	220
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Uzluksiz kasbiy rivojlanishda art-pedagogikaning o'qituvchilar hissiy farovonligiga ta'siri	223
Suvanova Kamola Raimqul qizi	

Raqamlashtirish muhitida umumta'lim maktablarida ta'lim sifatini oshirish	226
<i>Xamidova Komila Maxmudovna</i>	
Oliy ta'limda kvest texnologiyasi yordamida fizika fanining murakkab tushunchalarini o'zlashtirish samaradorligini oshirish metodikasi.....	231
<i>Yo'ichiyev Shaxriyor Xusanovich, O'rinboyeva Kumushoy Sultonbek qizi</i>	
Совершенствование профессиональных компетенций будущих инженеров на основе интегративного подхода	235
<i>Умарова Гулчехра Абитовна</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning aqliy qobiliyatining psixologik xususiyatlari	238
<i>Alanazarova Sholpan Artikbaevna, Artiqbaeva Miyassar Jumanazarovna</i>	
Biologiya ta'limida innovatsion metodlarni joriy etishda ta'lim menejmentining roli	241
<i>Allayorova Maloxat Normaxmat qizi</i>	
Integrating Innovative Technologies for the Enhancement of Speech and Communication Skills Among Learners With Intellectual Disabilities in Uzbekistan: Pedagogical Approaches and Developmental Outcomes	244
<i>Donisheva Gulruy Akhrorkulovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilar o'qish savodxonligini rivojlantirishga metodik jihatdan tayyorlash	247
<i>Doniyarov Mavlonbek Arabovich</i>	
Kimyoviy birikmalarda bog'lar sonini hisoblashning yangi matematik usullari	252
<i>Ergashev Vahob Ergashevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	257
<i>G'aniyeva Maftuna Abduaziz qizi</i>	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida steam fanlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitishning metodik asoslari	261
<i>Jamolova Sitara Muzaffar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik tafakkurini rivojlantirishda didaktik o'yinlar va interaktiv metodlardan foydalanish samaradorligi	264
<i>Mamadiyrov Jamol</i>	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalar mustaqil faoliyatini rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar	268
<i>Mamayusupova Nafisa Abdulatifovna</i>	
Para yengil atletikachilarda nayza uloqtirish texnikasini takomillashtirish uslubiyati	271
<i>Qiyomova Shohsanam Yarash qizi</i>	
Difficulties in Enhancing Communicativeness of Pre-Service English Teachers	275
<i>Kurbonova Maftuna Fakhriddinovna, Mirzayeva Gulshan Azamatovna</i>	
Principles of Teaching Basic Foreign Language Skills (EFL)	278
<i>Samandarova Gulsara Ismatilloevna</i>	
O'quvchilarning innovatsion ta'lim muhitida tayanch kompetensiyalarini shakllantirishning dolzarbligi	282
<i>Toshpulatova Farida Radjabovna</i>	
Корпоративная культура педагогов и внутренняя стабильность ДОО	286
<i>Буранова Шохноза Абдуразаковна</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	290
<i>Шадиева Нигора Шариповна</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida oliy ta'lim sifatini oshirishda innovatsion yondashuvlar	295
<i>Baytileuova Gulnaz Quralbay qizi</i>	
Yangi avlod pedagoglarini tayyorlash: kompetensiyalar va qadriyatlarining roli	298
<i>Ro'ziboyeva Ma'mura Abdunabiyevna</i>	
Astronomiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvdan foydalanib o'qitishning ta'lim tizimidagi o'rni	301
<i>Barakayeva Sarvinov To'liqunovna</i>	
Alohida e'tiborga muhtoj bolalar bilan ishlashda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash	305
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Namozova Sevinch Asqar qizi</i>	
Ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarbiyalashda pedagogik qadriyatlarining ustuvorligi	310
<i>Jumayeva Gulnara Tursunpulatovna</i>	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarini maqsadli boshqarishga tayyorlashning nazariy asoslari	314
<i>Mahmudova Zulfiya Xomitovna</i>	
Pedagogical Methodology Improve Students' Professional Mobility in Acquisition of Specialty	319
<i>Khidirova Muhabbat Murodillayevna</i>	

Boshlang'ich sinf ona tili darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	322
Ismoilova Surmaxon Amonovna, Yusupova Mohinur	
Qoraqalpoqlarning dehqonchilik marosimlari	326
Orinboyeva Go'zal Polatovna	
The Complexity of Training Teaching Staff for Work in Public Schools Organized in Medical Stations in Uzbekistan.....	330
Inogamova Dilfuza Rakhmatullaevna	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya fanini o'qitishda STEM yondashuvi orqali o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	335
Jabbarova Zuhra Omondullayevna	
Eshitishda nuqsoni mavjud bolalarni nutqini shakllantirish metodikasi	338
Z. N. Mamarajabova	
5–7-sinf qizlarida raqamli texnologiyalar ta'sirida tarbiya jarayonining o'ziga xosliklari.....	341
Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish diagnostikasi: metodlar va natijalar ..	345
Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	
PISA topshiriqlari asosida o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish	349
Axunjanova Shirmonoy Isroiljonovna	
Bo'lajak surdotarjimonlar uchun faoliyat turlarini tanlashda ko'maklashish	354
Dehqanova Muborakxon G'iyosiddinovna	
Mustaqil ta'limni tashkillashtirishda tarjimadan foydalanish jarayonlari	357
Erkayev Elmirza Temirovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy faoliyat samaradorligini oshirishda kreativ va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarining o'rni.....	361
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi	
Tasks, Exercises, and Activities in the English Classroom: Differences, Similarities, and Effective Use	366
Qodirov Olim Odilovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish masalalari	372
Safarova Mohichehra Xonzafarovna	
Malaka oshirish tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tabiiy-ilmiy savodxonligini rivojlantirish masalalari.....	376
Saidova Dilnoza Maripovna	
O'zbekiston va Yaponiya dzyudo trenerlarining mashg'ulot jarayonlarini qiyosiy tahlili.....	380
Sharipov Xabibullo Abduqahhorovich	
"Kompyuter lingvistikasi"ning rivojlanish tendensiyasi.....	386
Xusanboyeva Muxlisa Ikrojon qizi	
Педагогические технологии стратегического развития взаимного сотрудничества организаций дошкольного образования и родителей.....	392
Тухлиев Муслимбек Шерзод угли	
Oliy ta'limda inklyuziv ta'lim tizimini joriy etish muammolari	397
Dilbar Nurkeldiyeva	
Ixtisoslashtirilgan ta'lim muasasalarida tarbiyaning o'rni.....	401
Laylo Sharopovna Nurmuxamedova	
Intellektida kamchiligi bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvida muloqotning shakllanish xususiyatlari	405
Shahnoza Amirsaidova	
Aqli zaif bolalarga ta'lim jarayonida o'yin faoliyatini shakllantirishning ahamiyati.....	409
Ziyodullayeva E'zoza Ne'matjonovna	
Pedagogik texnologiyalar metodlarini tanlash va qo'llashning umumiy mezonlari	412
Abdullayeva Komila Tursunovna	
Didaktik o'yinlar vositasida 2-sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	416
Askarova Gulayim Arislan qizi	
Yugurib kelib uzunlikka sakrovchilarda tezkorlikni samarali va jadal rivojlantirishni ilmiy asoslash.....	420
Avazov Shukrullo Ibatovich, Nuraliyeva O'g'iloy Shomurotovna, Mustafayev Ismoil Nuralio'g'li	
Boshlang'ich sinflarda kreativ ta'limning o'ziga xos xususiyatlari va zaruriyati.....	425
Axmedova Mastura Jamoliddinovna	
Imkoniyati cheklangan o'quvchilarda tabiatshunoslik kompetensiyasini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	430
Azizova Dilnora	

Bo'lajak shifokorlarda tibbiy – deontologik kompetensiyalarni shakllanishida tibbiy amaliyotning ahamiyati.....	435
Babadjanova Gulchexra Baxtiyarovna	
Bolaning aqliy rivojlanishini yoritadigan ko'rsatkichlar	440
Bozorboyev Javlon Davlatali o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarning kasbiy-metodik kompetensiyalarini rivojlantirish xususiyatlari.....	445
Daminova Maftuna Asqarali qizi	
Kreativ pedagogika fani va mantiqiy fikrlash kompetentligi orasidagi bog'liqlik.....	449
Diyora Egamberdiyeva	
Oilani mustahkamlovchi va ajralishiga olib keluvchi omillar	454
Haqberdiyev Jamoliddin Abdug'affor o'g'li	
Quality Management as a Functional and Attributive Characteristic of Modern Management.....	458
Jabbarbergenova Bibimaryam Amangeldievna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda pedagogik va psixologik jarayonlar	464
Mamedova Maxfuza Erkinovna	
Huquqiy ong va madaniyatni shakllantirishda yuridik ta'limning roli: tahlil va takliflar	470
Mansurova Zilola Akromxonovna	
Pedagogik ta'limda klaster yondashuvi: O'zbekiston va jahon tajribasi	474
Nafisa Tokhirova Dilshod qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy-pedagogik asoslari: zamonaviy yondashuvlar va innovatsion imkoniyatlarning integratsiyasi asosida shakllanish jarayoni.....	478
Norqulov Lutfullo Mamarajabovich	
Montessori metodikasi va undagi bolalar sensomotorikasini rivojlantirishga doir tajribalar tahlili	484
Parmonova Laylo Iloxomovna	
Molekulyar fizikani modellashtirish orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	488
Q. U. Tog'ayeva	
Milliy tarbiyada raqamli vositalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	493
Qo'shnazarova Nozima Maxmutjon qizi	
Learning Intercultural Communication Through Social Media: the Approach of Modern Students	498
Raxmonqulova Feruza Akmal qizi	
Aqliy rivojlanishda muammolari bor maktab o'quvchilarida geometrik tushunchalarni shakllantirishning nazariy asoslar.....	502
Shodiyeva Navbaxor Xabibulla qizi	
Logopedning kasbiy faoliyatida deontologiya va kompetentlikning roli va ahamiyati	506
Temurova Gulchexra Xudoyqulovna, Isomitdinova Shaxinabonu Zavqiddin qizi	
STEAM ta'limida lego konstruktlorlarining o'rni va ahamiyati.....	511
Toshpulatova Farida Radjabovna	
Diagnostikasi va reabilitatsiya qilishda eshitishda nuqsoni bo'lgan bola va ularning ota-onalari bilan bog'liq muammolar.....	514
Toshpulova Nodira Sultonmurod qizi	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligi o'rtasidagi o'zaro munosabat shakllari.....	518
Turdiqulova Luiza Zayniddinovna	
O'zbekistonda ESG tamoyillarining ta'limga integratsiyasi: yutuqlar, muammolar va istiqbollari	522
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalarning fazoviy tasavvurlarini shakllantirish	526
Xamidova Muyassar Polsaidovna	
Mustaqil ta'limni tashkil etishning asosiy didaktik prinsiplari.....	530
Yuldashev Shukrullo	
Комплексная методика развития и обучения юных футболистов	536
Ортиков Умиджон Худойбердиевич	
Особенности деятельности детей с нарушением зрения	544
Юсупова Назира	
Integration of Music and Language: Creative Approaches to Teaching English to Music Students	548
Akbarova Moxichexra	

Ingliz tilida yozuv malakalarini takomillashtirishda baholash metodikasi.....	553
Alimardonova Malika Botir qizi	
Yosh kurashchilarni jismoniy va aqliy rivojlantirishda basketbol o'yinining ahamiyati	560
Haqnazarov Qurbon Qo'shayevich	
Voleybol murabbiylarining innovatsion fikrlash qobiliyatini shakllantirish usullari	566
Haqqulov Akbar Abdiraupovich	
Sociolinguistic Competence and Intercultural Communicative Competence: Intertwining Concepts and Practical Implications	571
Kuchmurodova Gulnora Khatamovna	
Ilk qadam davlat dasturida steam ta'lim elementlaridan foydalanish imkoniyati	575
Nazarova Aziza Sohib qizi	
Kasbiy rivojlanish jarayonida rahbar shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	579
Roziqova Nazokat Alisher qizi	
Deontologik yondashuvning nazariy-pedagogik asoslari va uning ta'lim tizimidagi ahamiyati	583
Tashpulatova Nodira Olimjon qizi	
Kasbiy-pedagogik tayyorgarlikda fanlararo integratsiya asosida boshlang'ich ta'lim yo'nalishi o'qituvchilarining metodik salohiyatini oshirish yo'llari.....	586
Kashimova Aziza Alisherovna	
Природа и механизм действия биологических иммуностимуляторов на организм животных	590
Койилова Мехринисо Джураевна	
Badiiy asarlar ustida ishlash jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional intellektini shakllantirish mezonlari	594
Jamalova Kamola Shahobiddinovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish asosida fizika o'qitish metodikasini takomillashtirish	600
Musurmonova Shaxnoza Dilshod qizi	
Futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari.....	606
Babayev Anvarjon Axmedovich	
Semantik afaziya va uni bartaraf etish yo'llari	611
Umida O'tabasarova Mexmanovna, G'anieva Gulrux Tavakkaljon qizi	
Сравнительный анализ национальных видов борьбы Японии.....	616
Даминов Илхом Аширалиевич	
Pedagogik jarayonda kognitiv rivojlanishga ta'sir qiluvchi omillar va bu faoliyatni rivojlantiruvchi interaktiv metodlar va texnologiyalar	621
Abdiraimova Gulrux Samad qizi	
Aqli zaif kichik maktab yoshidagi bolalarda o'qishni o'zlashtirishga motivatsion tayyorlikni shakllantirish ...	625
Abdunazarov Abdumutal Olimovich, Xaitboyeva Kumushxon Farxodjon qizi	
Psixik rivojlanishida kechikishi bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda neyrokorreksiya mashg'ulotlarning ahamiyati	628
Akramova Xafiza Samadovna, Jumanova Mashhura Shokir qizi	
Pedagogik amaliyotning bo'lajak o'qituvchilar tayyorlash tizimidagi o'rni	632
Aliyeva Mavjudaxon Baxromjon qizi	
O'zbek tili darslarida media matnlardan foydalanish usullari.....	637
Allakhova Bagdagul Djoldasbayevna	
Media axborot vositalarining bolalar va o'smir yoshlarga ta'siri.....	640
Arobova Shohsanam Akram qizi	
Biologiya ta'limida tizimli-faoliyatli yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	645
Asrorova Odinaoy Otabek qizi	
Maktabgacha yoshdagi dizartirik bolalarning so'z boyligini rivojlantirish yo'llari	650
Azizova Nilyufar Mirziyadovna	
Ijtimoiy pedagog faoliyatida innovatsion yondashuvlar	656
Bahriddinova Gavhar Oydinova	
Ta'lim tizimida deontologik yondashuvlarning pedagogik imoniyatlari.....	659
Boboxujayev Johonmirzo Umar o'g'li	
Zamonaviy ta'limda imkoniyati cheklangan bolalarga nisbatan inklyuziv yondashuv.....	662
Djurayeva Hurshida	
Libos va aksessuarlar orqali milliy estetik didni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari	666
Doniyorova Shahnoza Erkin qizi	

Mantiqiy fikrlashni rivojlantiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish bosqichlari mazmuni	672
Dosbayeva Shahnoza Abdurahimovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga chet tili o'rgatishning pedagogik-psixologik asoslari.....	675
Ergasheva Xilola Yunusxonovna	
Use of Artificial Intelligence in Teaching English as a Foreign Language for Uzbekistan General Schools.....	679
Feruza Zokirova Adham qizi	
Efferent motor afaziya va uni bartaraf etish yo'llari.....	682
G'anieva Gulrux Tavakkaljon qizi	
O'quvchilarda ekologik kompetensiyani shakllantirish: biologiya darslarida global ekologik muammolar tahlili.....	686
Ibragimova Sitara Akmal qizi	
Ba'zi 3D-metallarining 2-amino-5-allitio-1,3,4-tiadiazol bilan kompleks birikmalarini o'rganish	690
Jumaniyazova Gulxumar Karimbayevna	
Tizimli bilish kompetentligining mazmuni va uning maktabgacha ta'limdagi o'rni	696
Mirazimova Muxabbat Normatovna	
O'qituvchilik mahorati va axloqiy madaniyatning mushtarakligi.....	700
Nabiyev Islom Karimovich	
Qarshi shahrida turizm menejerlarining kasbiy malakasini uzluksiz takomillashtirishni ta'minlash	706
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida moslashuvchan kompetensiyalarni shakllantirishning metodik asoslari....	710
Nuriddinova Diyora Isaqali qizi	
Mediasavodxonlik vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari.....	714
Pardayev Asror Ikromovich	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi	718
Qayumova Mahfuzaxon Alisher qizi	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	724
Quldashev Murodjon G'aniyevich	
Bugungi voleybolda to'p uzatish texnikasi va aniqligini 13–14 yoshdan boshlab aylanish harakatlari ta'sirida shakllantirish afzalligi	727
Rejapov O'tkirbek G'ayratjon o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga bolalar o'yin folklorini o'rgatishda tolerantlikni rivojlantirishning metodik usullari va texnologiyalari.....	733
Ro'ziboyeva Madina Salimovna	
Pedagogik muloqot tushunchasi va uning o'ziga xos xususiyatlari	737
Ro'zimatova Maxpuza	
Intellektual qadriyatlarning talaba yoshlar aksiologik hayotiy pozitsiyasini shakllantirishdagi roli	743
Rustam Latipov Mamadaliyevich	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlashda AI-platformalarni integratsiyalashning amaliy mexanizmlari	747
Rustamov Kamoliddin Ziyodillo o'g'li	
Maktab biologiya ta'limida individuallashtirish texnologiyasidan foydalanish metodikasi	754
Savutova Malohat Erkinovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning turizm sohasiga bo'lgan munosabatini o'rganishning ijtimoiy-pedagogik metodikasi.....	760
Shodiyorov Rustam Xasan o'g'li	
Bo'lajak harbiy xizmatchilarda deontologik yondashuvlar asosida raqamli muloqot madaniyatini shakllantirish.....	764
Soyibnazarov Baxtiyor Abdunazar o'g'li	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida umumiy yer bilimi fanidan amaliy mashg'ulotlar tizimini kasbiy faoliyatga yo'naltirishning dolzarb masalalari	770
Sultanova N. B.	
Ijtimoiy reabilitatsiyani amalga oshirishda tibbiy-psixokorreksion maslahat ishlar mazmuni	775
Suvanqulova Shaxnoza Karimqulovna	
Blokcheyn texnologiyasining ta'lim jarayonida qo'llanilishi va imkoniyatlari	780
Suyumov Jo'rabek Yunusaliyevich	

Oila va xotin-qizlar tizimida kollaborativ madaniyatning o'ziga xos xususiyatlari	783
<i>Tojibayeva Nazokatxon</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning o'ri	787
<i>To'xtasinova Nigoraxon Azizxon qizi</i>	
Oliy o'quv yurtlarida analitik kimyo fanini o'qitishning samaradorlik ko'rsatkichlari	793
<i>Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi</i>	
Antroposentrik yondashuv asosida o'quvchilarda insonparvarlik fazilatlarini shakllantirish yo'llari	796
<i>Xamidova Nigora Ibrohimovna</i>	
Обучение говорению на русском языке абитуриентов с помощью настольных игр	800
<i>Абдулаходова Шохида</i>	
Особенности педагогической деятельности и их виды	803
<i>Мавжудова Ш. С., Мирходжаева Д.</i>	
Развитие критического мышления младших школьников на уроках читательской грамотности	808
<i>Мухаммадиева Марифат Мурод кизи</i>	
Искусство подбора слов: стилистические и семантические возможности перифраз	811
<i>Юлдашева Дилноза Бекмуродовна</i>	
Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida talabalarda refleksiv tafakkurni rivojlantirishning vazifalari va pedagogik imkoniyatlari	815
<i>Abdullayeva Ziroatxon Qurbonovna</i>	
The Human Factor in AI-Mediated English Instruction: Balancing Technology and Pedagogical Expertise	818
<i>Ikramova Aziza Aminovna</i>	
Madaniyat tushunchasi va uni xorijiy til o'qitishda o'rganish zarurati	823
<i>Ma'murova Farangiz Ne'matovna</i>	
O'quvchilarda tanqidiy tafakkurni shakllantirish: zamonaviy pedagogik yondashuvlar va ularning samaradorligi	827
<i>Ostonova Ma'mura Ulug'bek qizi</i>	
Ko'zi ojiz boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	830
<i>Qarshiboyev Asliddin</i>	
Farzand tarbiyasida ota-onaning pedagogik-psixologik malakalari	834
<i>Xojimirzayeva Shaxnoza Shokir qizi</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'quvchilarni kasb-hunarga yo'llashning tashkiliy-ilmiy asoslari	839
<i>Xolmatov Pardaboy Qoraboevich</i>	
Методология типологического и сравнительного анализа детского фольклора	844
<i>Азмиева Э. Э.</i>	
Maktabgacha ta'lim elementar matematik tushunchalarni rivojlantirish zarurati	851
<i>Xoldarova F. M.</i>	
Multimadaniy muhitda pedagoglarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari	854
<i>Gulyamova Nafisa Burikulovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyat tushunchalarini shakllantirishda oila va mahallaning roli	858
<i>Rizayeva Xusniya Ubayevna</i>	
Raqamli pedagogika: zamonaviy ta'limda innovatsion texnologiyalar roli	861
<i>Maxmudova Dilnoza Xaytmirzaevna</i>	
Badiiy adabiyot – maktabgacha yoshdagi bolalarda estetik dunyoqarashni shakllantiruvchi omil sifatida ...	865
<i>Xujamberdiyeva Shahnoza Kupaysinovna</i>	
Yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'lim islohatlar bosqichida	868
<i>Boyqulov Azamat Maxram o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor o'rinbosarlarining menejerlik ko'nikmalarini rivojlantirishning xorijiy tajribasi va uni mahalliy sharoitda qo'llash imkoniyatlari	871
<i>Maxamadaliyeva Ezoza Rustamxo'ja qizi</i>	
Oliy badiy pedagogik ta'lim muassasasida bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini maktab o'quvchilarida illyustrativ rasm ishlashga oid kompetensiyalarini shakllantirishga tayyorlashning mazmuni	875
<i>Sobirov Sarvar Tursunmurotovich</i>	
Kasb-hunar maktablarida fizika fanini steam integratsiyasi asosida o'qitishning nazariy-didaktik asoslari ..	878
<i>Mamatxunov Yorkin Abduraimjanovich, Soliyeva Mubinabonu Zokirjon qizi</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida olib boriladigan pedagogik faoliyat imkoniyatlari	885
<i>Abidova Nilufar Zakirovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni kasbga yo'naltirish: pedagogik yondashuvlar va amaliy tajribalar.....	888
Ahmedova Lola Abdivasi qizi	
Aqli zaif o'quvchilarni ijtimoiy-maishiy kompetensiyasini shakllantirishning asosiy komponentlari va samarali omillari.....	893
Anvarova Dilfuza Akramjanovna	
O'quv topshiriqlari orqali 6-sinf o'quvchilarining pragmatik kompetensiyasini rivojlantirishning ilmiy-metodologik asoslari.....	896
Ashirboyeva Nafisa Aminboyevna	
Talabalarda ijtimoiy faollik ko'nikmalarini takomillashtirish va uning amaliy ahamiyati.....	900
Ergasheva Maftunaxon Avazbekovna	
Talabalarda zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida reflektiv tafakkurni rivojlantirish	904
Ergasheva Nigora Dilshodjon qizi	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni kasbga qiziqishlarini rivojlantirishning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	907
Isabekova Dilafruz Shermirzayevna, Gazibekova Gulavza Ergashovna	
Innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llashning nazariy asoslari.....	913
Murodov Akmal Djayliboyevich	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi intellektida nuqsoni bo'lgan bolalarning estetik muomala madaniyatini tarbiyalash.....	917
Po'latova Parida	
Fizika fanini o'qitishda raqamli ta'lim vositalarining samaradorligi.....	920
Saparova Gulmira Baxtiyorovna	
Rus tilini o'qitishda an'anaviy va audiovizual usullarning qiyosiy tahlili	923
Umarov Aziz Avazovich	
An Analysis of The Importance of Teaching English at the Primary Level.....	927
Vasila Almetova Sunnatullayevna	
Muammoli ta'lim texnologiyalarini ta'lim jarayonida qo'llash.....	931
Adizova Nodira Baxtiyorovna	
"Informatika va axborot texnologiyalari" fanidan iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashning ilmiy-pedagogik yondashuvlari	936
Akmaljon Xushvaqto'v	
Iqtidorli talabalar bilan ishlash pedagogik muammolari	939
Delov To'liqin Erkinovich	
Rinolaliya nutq nuqsonining anatomik jihatdan kelib chiqishi	945
Kabirova Zarnigor Raxmonjon qizi	
Methodology for Teaching Modal Verbs in English Lessons	949
Kholnazarova Vazira Bozor qizi	
The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency	953
Kosimov Sunnat Ravshan ugli	
Disability Terminology in Uzbek: Etymological Evolution and Future Trends	957
Kuchkarova Xurshida	
Bo'lajak muhandislarni grafik dasturlar yordamida loyihaviy-konstruktorlik kompetentligini rivojlantirish (muhandislik va kompyuter grafikasi fani misolida)	964
Madaminov Javlonbek Zafarjonovich	
Ijodiy tafakkurni rivojlantirishda interaktiv darsliklarning pedagogik imkoniyatlari	968
Mirzaakbarov Dilshod Dovlatboyevich	
Sog'lom turmush tarzi – jismoniy madaniyati sohibi sifatida jismoniy mashqlar komplekslarini tuzish va bajarishda amal qilinadigan qoidalar	971
Musayev Zarifjon Tursunaliyevich	
Bo'lajak defektologlarning pedagogik mas'uliyatini oshirish	974
Nodira Mirboboyeva	
Bo'lajak o'qituvchilarni kreativ yondashuv asosida innovatsion faoliyatga tayyorlash texnologiyasini takomillashtirish modeli	977
Odamboyeva Mehribon Norimon qizi	
O'quvchini muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishda kitobxonlikning o'rni.....	981
Qurbanova O'g'iloy Axrorovna	

Sharq mutafakkirlari asarlari vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy faollik ko'nikmalarini rivojlantirishning afzalliklari	985
Rejabboyeva Muxarram Odiljon qizi	
Pedagogik ta'lim jarayonida raqamli nazorat tizimlaridan foydalanish samaradorligi va rivojlantirish yo'nalishlari	989
Samijonov Azizbek Ismoiljon o'g'li	
Dizatriya nutq kamchiligini bartaraf etishda muassasa, logoped va oilaning hamkorligi	992
Shermatova Yukut Sabirovna	
Kulolchilik va an'anaviy o'yinchoqlarni o'quvchilar kasb tanlash jarayonida qo'llash metodikasi	995
Soliyeva Diyora Bobur qizi	
O'zbekistonda inkluziv ta'lim va uning me'yoriy-huquqiy asoslari	998
Temirov Nabijon Soliyevich, Esonova Klaraxon Mahmamin qizi	
Oila va xotin-qizlar tizimida kollaborativ madaniyatning o'ziga xos xususiyatlari	1001
Tojibayeva Nazokatxon	
Sun'iy intellekt yordamida talaffuz va tinglab tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	1005
Tojiyev Olimjon Haqberdi o'g'li	
Boshlang'ich ta'lim tizimi muammo va istiqbollari sotsiologik tadqiqotlar asosida	1008
Voxidova Muqaddas Rasuljon qizi	
Oliy ta'lim talabalarida integrativ yondashuv asosida tanqidiy fikrlash kompetentligini rivojlantirish metodikasi	1011
Xalimova Mashraboy Vaxidovna, Botirova Mavluda To'xtasin qizi	
5–6 yoshli bolalarda ekologik madaniyatni rivojlantirishda o'yinli texnologiyalarini qo'llashning pedagogik shart-sharoitlari	1015
Xolboyeva Gulnora Ulashovna, Dolliyeva Xayrigul Namoz qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy kompetentlikning namoyon bo'lishi psixologik fenomen sifatida	1018
Xoshimova Y. I.	
Inklyuziv ta'lim sharoitida pedagogik va psixologik yondashuvlarning mazmuni	1023
Xudoyqulova Aziza Anvar qizi	
Pedagogik ta'limda mediakompetentlikni shakllantirish jarayonida raqamli resurslardan foydalanish samaradorligi	1026
Yuldashov Sherzod Sattorovich	
Особенности развития эмоционального интеллекта у дошкольников	1029
Жамолова Зарнигор Баходир кизи	
Стратегии лингвистического моделирования в обучении русскому языку и их роль в формировании идентичности студентов	1033
Рузметова Наргиза Ахмедовна, Рузметова Хилола Абдушориповна	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini matematik mushohada yuritishga o'rgatish	1038
Dehqonova Mahliyo Shuhrat qizi	
Tarbiyachi inklyuziv kompetentligi va zamonaviy ta'limda uning o'rni	1041
Haydarova Namuna	
Using Story-Based Role-Play Activities to Enhance Speaking Skills of Primary School Learners	1044
Mohigul Nizomiddinova	
Axborot va telekommunikatsion vositalari imkoniyatlaridan foydalanish orqali talabalarni badiiy qadriyatlarga qiziqtirish	1049
Soliyeva Maftuna Tirkash qizi	
Ruhiy rivojlanishning susayish sabablari va klinik xarakteristikasi	1053
Xamrayeva Iroda Sayfullayevna	
Ona tili darslarida zid ma'noli so'zlarning o'quvchilar nutqini rivojlantirishdagi vazifalari	1056
Xusanova Gulruxsor To'liqin qizi	
Ta'lim tizimida neyrolingvistik dasturlash (NLD)ning ilmiy-metodologik asoslari	1059
Xolikova Dilobarxon Maxsitovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida milliy identitet va vatanparvarlikni shakllantirish texnologiyalari	1062
Primkulova Iroda Berdimurodovna	
Informatika o'qitishda veb texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati	1067
Xatamqulova Gulsanamxon Salimjonovna	
Talabalarining ingliz tilida o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishda interaktiv metodlardan foydalanish	1071
Esmuratov Muzaffar Elamonovich	

Bo'lajak maxsus pedagoglarni korreksion mashg'ulotlarda logotexnik mashqlar tizimidan foydalanishga tayyorlash omillari.....	1073
Maxmudov Xurshidjon Shuxratovich	
Inklyuziv ta'lim jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarini antroposentrik yondashuv asosida tarbiyalash mexanizmi	1076
Oppoxo'jayev Xojixuja Azimjon o'g'li	
Nutqida muammosi mavjud bolalarning ijtimoiy adaptatsiya xususiyatlarini o'rganishning pedagogik asoslari	1081
Ne'matullayeva Mushtariy Laziz qizi	
Mutaxassislik modullarini integrativ o'qitishning mazmuni va shart-sharoitlari	1084
Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna	

MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARNI KASBGA QIZIQISHLARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Isabekova Dilafruz Shermirzayevna

Angren universiteti "Pedagogika va psixologiya"
kafedrası katta o'qituvchisi

Gazibekova Gulavza Ergashovna

Angren universiteti "Pedagogika va psixologiya"
kafedrası katta o'qituvchisi

ORCID: 0009-0007-6092-2129

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha katta yoshdagi bolalarning kasbga qiziqishlarini shakllantirishning pedagogik va psixologik xususiyatlari yoritilgan. Unda bolalarda kasb-hunarga qiziqishning dastlabki shakllanish jarayonlari, ta'lim va tarbiyada o'yin faoliyatining o'rni, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, didaktik va integrallashgan ta'limning ahamiyati, qiziqish va motivatsiyaning shakllanishi, shuningdek, ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishning roli tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, kasbga qiziqish, pedagogik jarayon, psixologik xususiyatlar, "Ilk qadam" dasturi, motivatsiya, o'yin faoliyati, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, erta kasbga yo'naltirish, ijtimoiy ko'nikmalar.

Abstract: This article highlights the pedagogical and psychological features of developing professional interests among senior preschool children. It examines the initial stages of forming interest in professions, the role of play activities in education and upbringing, the importance of a learner-centered approach, didactic and integrated education, the development of interest and motivation, as well as the role of fostering social skills. The article also analyzes the significance of introducing professional knowledge to children based on the "Ilk Qadam" program and the educator's role in this process. The findings prove that developing career interests at preschool age plays a crucial role in shaping children's future professional motivation.

Key words: preschool education, career interest, pedagogical process, psychological features, "Ilk Qadam" program, motivation, play activity, learner-centered approach, early career orientation, social skills.

Аннотация: В данной статье освещаются педагогические и психологические особенности формирования профессиональных интересов у детей старшего дошкольного возраста. Рассматриваются начальные этапы формирования интереса к профессиям, роль игровой деятельности в обучении и воспитании, значение личностно-ориентированного подхода, дидактического и интегрированного обучения, процесс формирования интереса и мотивации, а также роль развития социальных навыков. Кроме того, анализируется содержание ознакомления воспитанников с профессиями на основе программы "Ilk Qadam" и роль педагога в этом процессе. Результаты исследования доказывают, что формирование профессиональных интересов в дошкольном возрасте играет важную роль в развитии мотивации к будущему выбору профессии.

Ключевые слова: дошкольное образование, профессиональный интерес, педагогический процесс, психологические особенности, программа "Ilk Qadam", мотивация, игровая деятельность, личностно-ориентированный подход, ранняя профориентация, социальные навыки.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev ta'lim sohasini tubdan isloh qilish, yosh avlod ta'lim-tarbiyasi masalasiga jiddiy e'tibor bilan qarash zarurligini davlat siyosati darajasigacha olib chiqqanliklari yoshlar tarbiyasida pedagoglarning faoliyatini nechog'liq muhimligi va bunda alohida mas'uliyat bilan faoliyatga yondashish zarurligini ko'rsatadi¹. Bolalarning mehnat faoliyatlarini o'zida qamragan mashg'ulotlar asosan

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 29 oktyabrdagi PF-6097 son "Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" Farmoni

maktabgacha yoshdagi davrdan boshlanadi. Bu yoshda bolalarning mehnatlari juda sodda va elementar bo'lsa ham, ularning psixik taraqqiyotida juda katta ahamiyatga egadir. Katta yoshdagi bolalarning kasblarga qiziqishi kattalar faoliyatlariga taqlid qilishlarida, dastavval, bolalarning o'yinlarida namoyon bo'ladi. Bolalar kattalarning kasblaridagi faoliyatlarini o'zlarining o'yinlarida taqliddan takrorlash bilan cheklanib qolmay, balki kattalar kasbida bevosita qatnashish uchun harakat qila boshlaydilar. Bu yoshdagi bolalarning kasbdagi natijaga emas, balki mehnat jarayonining o'ziga qiziqishi psixologik jihatdan xarakterlidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Psixologlar 5–6 yoshli bolalarni dunyoni o'zgalar nigohi bilan ko'rishga o'rgatish zarur deb hisoblaydilar². Bu unga o'z egosentrizmini yengishga yordam beradi, bola faqat o'z fikrini, o'ziga ma'qul narsalarni, masalan, taomni, o'yinchoqni, o'yinni talab qilavermay, o'zgalar fikri, xohish-istaklarini ham hisobga olishga o'rganadi. Kattalar kasbi bilan tanishtirish ham bolani dunyoni o'zgalar nigohi bilan ko'rishga va his qilishga o'rgatadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni kattalarning kasbiy faoliyati bilan tanishtirish uchun o'yin faoliyatining ahamiyatini o'rganish o'yin nazariyasiga murojaat qilish bilan uzviy bog'liq bo'lib, uning asoschilari F.Shiller, G.Spenser, V.Vundt. XIX asr psixologiyasining funktsional-analitik yondashuvi o'yinni allaqachon yetuk psixologik qobiliyatning faollashishi natijasida talqin qilishdan iborat edi³. Tasavvur yoki fantaziyaning namoyon bo'lishi bolaning o'yinlari (K.D.Ushinskiy, J.Selli, K.Buller, K.Groos, V.Stern), tafakkurning rivojlanishi bilan bog'liq edi. J.Piaget bolalar o'yinlari haqidagi bilimlarni rivojlantirishga muhim hissa qo'shgan va birinchi navbatda, bolaning hissiy-motor faoliyati va uning operatsion fikr shakllari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rnatish, "belgilovchi" o'rtasidagi farqni ta'kidlashda va ramziy o'yinda "belgilangan"; u o'yinda taqlid qilish muammosini rivojlantirishni ilgari surdi. Inson biror kasbni egallashi uchun o'qishi va ta'lim olishi lozim. Kasbga qiziqishni biz eng avvalo yoshlikdan bolalarda ayniqsa, maktabgacha bo'lgan davrda rivojlantirishimiz lozim. Buning uchun biz bolalarning qiziqishlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda ularni kelajakda turli zamonaviy kasblarni tanlashga qiziqishlarini rivojlantirish lozim. Har qanday inson, jumladan, maktabgacha yoshdagi bola ham yoqimli va yoqimsiz hissiyotlar qurshovida yashaydi. Yoqimli hissiyotlarga quvonch, hayrat, qiziqish kabilar kirsar, yoqimsiz hissiyotlarga qo'rquv, alam, jirkanish, nafrat, uyalish kabilarni kiritish mumkin. Boshqa yoqimli hissiyotlar kabi qiziqish har bir inson hayotida muhim o'rin egallaydi. Qiziqish faol ruhiy kategoriya sifatida bolaning kelajakda kasb tanlashiga katta ta'sir ko'rsatadi. Psixologiyada kasb tanlashda qiziqish (o'quv-biluv, kasbga qiziqish), moyillik, layoqat, xarakter, temperament kabi subyektiv omillar, shuningdek, salomatlik holati, tayyorgarlik darajasi, kasblar olamidani qanchalik xabardorligi kabi obyektiv omillarning ahamiyati alohida e'tirof etiladi. Shuningdek, kasb egallashda motivlar, ular bilan bevosita aloqador bo'lgan qiziqish, ehtiyoj va moyilliklarga ham katta e'tibor beriladi.

Shaxsni kasbiy yo'lini belgilash – insonda muayyan kasb haqida tasavvur, tushuncha va qiziqishlarning rivojlanishi orqali unga moyillikning yuzaga kelishi demakdir.

Qiziqish insonga xos ijobiy mohiyatga ega bo'lgan yoqimli hissiyot. U insonni atrof-olamni idrok etish va bilishga intilish tuyg'ularini qanoatlantiruvchi muhim psixik kategoriyalardan hisoblanadi. Qiziqish sababli bolada o'rganilayotgan narsaga, obyektga nisbatan e'tibor, u bilan ko'proq shug'ullanish ehtiyoji vujudga keladi. Pedagogik atamalar lug'atida qiziqishga shunday ta'rif beriladi: "Qiziqish:

- 1) obyekt yoki hodisani anglash va biror faoliyat turini o'zlashtirishga moyillik;
- 2) o'zi uchun qimmatli va yoqimli bo'lgan muayyan narsa va hodisaga munosabat"⁴.

Maktabgacha yosh davrida bolada o'rganilayotgan narsalarga nisbatan qiziqish juda yuqori darajada namoyon bo'ladi⁵. Chunki bolalik davri inson hayotining eng qiziquvchan pallasi hisoblanadi. Bolalikka xos qiziquvchanlikdan samarali foydalanish, uni aynan bola hayotining zarur sohalariga yo'naltirish muhim ahamiyatga ega. Kasbga yo'naltirish, kasbni to'g'ri tanlash muhim tanlov bo'lib, uning butun hayot yo'lini belgilab beradi. Bu jarayonning tamal toshi esa aynan maktabgacha yosh davrida qo'yiladi. Maktabgacha ta'lim davrida kasbga yo'naltirishning yana bir ahamiyatli jihati u bolani ijtimoiylashtirish tomon qo'yilgan ilk pedagogik-psixologik ta'sir vositasi vazifasini ham bajaradi. Maktabgacha ta'lim yoshi davrida bolalarni kasbga qiziqitirish jarayoni ularda kattalarning kasbiy faoliyatiga nisbatan ijobiy emotsional munosabatni tarkib toptirish bilan baqamti kechishi lozim⁶. Bola qanchalik kichiklikdan kasblar olamini o'rganishga kirishsa, uning istiqbolda o'zi

2 Jalilova S.X. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi O'quv qo'llanma 2017 yil

3 Vygotskiy, L. S. Bolalik va o'yin: Psixologik tadqiqotlar. – Toshkent, 2021. – B.

4 Djuraev R. X., Tollpov O'Q., Safarova R.G'., To'raqulov X.O., Inoyatova M.E., Divanova D.S. Pedagogik atamalar lug'ati. – T.: Fan, 2008. – B. 160-162

5 Raxmonqulova Z., To'ychiyeva M., Yo'ldosheva G. Maktabgacha ta'lim metodikasi. – T.: O'qituvchi, 2020. – B. 34

6 Yo'ldosheva G. A., Raxmonqulova Z. M., Qodirova D. D. "Maktabgacha ta'limda bolalarni kasb-hunarga yo'naltirish asoslari." – Toshkent, 2019. – B. 120

istagan kasbini tanlashi va hayotda o'z o'rniga ega bo'lishi shunchalik oson kechadi. Masalaning ahamiyatli jihati yana shundaki, bu nafaqat bola uchun, balki jamiyat uchun o'ta ahamiyatli masala hisoblanadi. Zero, jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy rivojlanishi kadrlar salohiyatiga, ularni o'z kasbga sidqidildan munosabatda bo'lishiga, kasbini sevib, bajonidil mehnat qilishiga, u tufayli o'z-o'zini va atrofdagilarni baxtli qilishiga bog'liq⁷.

Ijtimoiylashtirishning to'g'ri yo'lga qo'yilishi bolaning maktabgacha yosh davridan boshlab o'zligini anglashi, "Men-konsepsiya" sini jamiyat bilan uyg'unlikda idrok etishida ustuvor o'rin egallaydi.⁸

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni kasblar bilan tanishtirish aniq maqsadga yo'naltirilgan pedagogik jarayon hisoblanadi.

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarga kattalarni kasblar bilan tanishtirishning asosiy maqsadi:

- kasblar haqida aniq bilim va tushunchalar berish;
- kasblarga nisbatan qiziqish va xohishni uyg'otish;
- barcha kasblar muhimligini va uning jamiyat hayotida ahamiyatini bola ongiga singdirish;
- kattalar mehnatini qadrlash va hurmat qilishni tarbiyalash.

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda kasbga qiziqishni rivojlantirishda tarbiyachi har bir bolaning qiziqish va qobiliyatlarini hisobga olgan holda, ularni shu kasbga yo'naltirishlari lozim. Bolalarning kelajakda qanday inson bo'lishlari va qaysi kasbni egallashlari aynan maktabgacha yosh davrida yaqqol namoyon bo'ladi. Bizning maqsadimiz ham yurtimiz ravnaqiga hissa qo'shadigan barkamol avlodni tarbiyalab voyaga yetkazishdan iboratdir. Shu sababdan, maktabgacha yosh davridan bolalarni kasb tanlashga qiziqishni rivojlantirish muhim hisoblanadi. Yuqoridagi tavsiflarga asoslanib, kasb-hunar tushunchasiga quyidagicha ta'rif berish mumkin: kasb-hunar mehnat mazmuniga ega bo'lib, shaxs qiziqishlari, mayllari, qobiliyatlari va imkoniyatlariga muvofiq egallanadigan, inson va jamiyat taraqqiyoti hamda farovonligiga xizmat qiladigan ijtimoiy foydali insoniy faoliyatdir. Kasbga yo'naltirish - har qanday yoshdagi insonga kasb tanlashda ko'maklashish uchun qo'llaniladigan bir qator tadbirlar majmuidir. Kasbga yo'naltirishning umumiy tamoyillari (onglilik, muvofiqlik (shaxs qiziqishlari qonuniyatlari bilan jamiyat uchun zarur bo'lgan kasblarga nisbatan ehtiyojning mos kelishi); kasb tanlash faolligi, rivojlantirish (kasbning shaxs rivojlanishiga xizmat qilishi) hamda umumpedagogik tamoyillar bilan uyg'unlashgan o'ziga xos tamoyillari (kasb-hunarga yo'naltirishning hayot bilan, mehnat va amaliyot bilan bog'liqligi, mehnat tayyorgarligi bilan bog'liqligi, mehnat ta'lim-tarbiyasining yaxshi yo'lga qo'yilishi kabilar⁹) mavjud.

Erta kasbga yo'naltirish – bolalarni kasbga qiziqitirish, kasblar bilan tanishtirish va ularda kasbiy tasavvurlarni shakllantirishga oid maktabgacha va boshlang'ich ta'lim yoshidagi bolalar bilan olib boriladigan bir qator tadbirlar majmuini qamrab oladi¹⁰.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida erta kasbga yo'naltirish bolalarni uyushqoqlik, mehnat jarayoniga shaxsiy tashabbus bilan qo'shilish, mehnat faoliyatida o'z-o'zini nazorat etish, o'z-o'ziga baho berish, boshlagan ishini oxiriga etkazish, mehnatga ma'suliyat bilan yondashish kabi sifatlar bilan birga, o'zgalar mehnati natijasiga hurmat va ularning kasbga qiziqishni tarbiyalashni o'z ichiga oladi.

Kasb-hunar bilan tanishtirish quyidagilarga e'tibor qaratiladi:

- har bir kasbning ijtimoiy mohiyati;
- mehnat ahli o'rtasidagi ijobiy o'zaro yordam berish munosabati;
- har qanday kasb ham muhim ekanligini tushuntirish.

Shuningdek, ushbu jarayonda mehnat faoliyatining quyidagi asosiy tarkibiy qismlari bilan tanishtiriladi:

- mehnatning maqsadi, uning ijtimoiy ahamiyati;
- materiallarni tanlash (kasb-hunarga va mehnatga oid materiallar);
- jihozlash (mehnat faoliyati uchun zarur bo'lgan asboblarni tayyorlab olish);
- mehnat jarayoni (maqsadga erishish uchun bajariladigan mehnat harakatlari);
- natija – mehnat mahsuloti.¹¹

7 Toshkent sh., 2020-yil 18-fevral, PF-5938-son Farmon. <https://lex.uz/docs/-4740345>

8 Grosheva I. V., Mirziyoyeva Sh. Sh., Yevstafyeva L. G., Maxmudova D. T., Nabixanova Sh. B., Pak S. V., Nazarova V. A., Isxakova M. R., Abdunazarova N. F. "Ilk qadam" DO'D 2022 yil 4-fevral

9 Abduqusov O. Kasb ta'limi o'qituvchilari tayyorlashga integrativ yondashuv. – T.: "Fan", 2004. – B. 30

10 Maktabgacha yoshdagi bolalarning qiziqishlarini kasb-hunar tanlashga yo'naltirish zarurati N.N.Djamilova

11 https://efayl.uz/document/maktabgacha-yoshdagi-bolalarni-mehnat-tarbiyasi/?utm_source

5-7 yoshli bolalar katta yoshlilar mehnatiga qiziqishadi, biror mehnat jarayonini bajarishda kattalar bilan birga qatnashish yoki biror narsani mustaqil bajarishga ishtiyoqmand bo'lishadi. Ular faoliyatlari kichik maktabgacha yoshdagilarga nisbatan anchagina maqsadga yo'naltirilgan bo'ladi.

Bolalarda mehnat ko'nikmalarini shakllantirishda quyidagi qoidalarga rioya qilish lozim:

- 1) katta guruhlarda o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish, xo'jalik mehnati, yer chopish, ko'chat ekish, ko'chatlarga suv quyish kabi tabiat bilan aloqador mehnat turlarini, shuningdek, qo'l mehnatini tashkil etish;
- 2) "Maktabgacha ta'lim tashkiloti ta'lim-tarbiya o'quv dasturi" orqali mehnat uchun ajratilgan vaqtdan to'liq foydalanish. Bolalarni mehnat turlariga muntazam jalb qilish;
- 3) bolalar mehnat faoliyatining yakka va jamoa turlaridan foydalanish;
- 4) bolalar mehnatiga rahbarlik qilish metod va usullarini ta'lim-tarbiya vazifalariga muvofiq tanlash;
- 5) mehnat turlarini bolalar faoliyatining boshqa turlari bilan oqilona uyg'unlashtirish;
- 6) maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarni kasb-hunarga qiziqitirish muhitini ta'minlash kabilar.¹²

Odatda, maktabgacha ta'lim tashkilotida katta maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarning kun tartibida o'ziga-o'zi xizmat ko'rsatish mehnati sezilarli o'rinni egallaydi.

Pedagoglar bolada o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish: mustaqil yuvinish, kiyinish ko'nikmasini shakllantirishda davom etadilar, bolalardan yuvinish, yechinish, ovqatlanish tartibini aniq bilishni, ularni o'z vaqtida va aniq bajarishni talab qiladilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi mazkur mavzu bo'yicha ma'lumotlarni yig'ish va ularni ilmiy tahlil qilish jarayoniga asoslanadi. Ma'lumotlar asosan normativ-huquqiy hujjatlar, davlat dasturlari, mavjud ilmiy adabiyotlar hamda ilg'or xorijiy va mahalliy tadqiqotlardan olindi. Shuningdek, pedagogik kuzatish va taqqoslash usullaridan foydalanilib, maktabgacha katta yoshdagi bolalarda kasbga qiziqishning shakllanishi bo'yicha mavjud tajribalar o'rganildi. Olingan ma'lumotlar tizimlashtirilib, mazmuniy jihatdan guruhlarga ajratildi va ilmiy tahlil qilindi. Analitik yondashuv asosida ularning pedagogik va psixologik jihatlari aniqlanib, umumlashtirilgan xulosalar chiqarildi. Shu tariqa, tadqiqot jarayonida nazariy manbalar bilan amaliy tajribalar o'zaro taqqoslanib, ilmiy asoslangan natijalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Biz adabiyotlarni tahlil qilish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni kasbga qiziqishlarini shakllantirishning pedagogik va psixologik xususiyatlarini aniqlashtirdik.

Pedagogik xususiyat	Psixologik xususiyat
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv	Qiziqish va motivatsiyaning shakllanishi
Didaktik yondashuv	Imitatsion faoliyat (rolga kirishish)
Integrallashgan ta'lim	Xotira, e'tibor va tasavvur rivoji
Faollik va mustaqillikni rag'batlantirish	Sotsial ko'nikmalarni rivojlantirish

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv- Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv – bu pedagogning e'tiborini bolaning ajralmas shaxsiga, uning nafaqat intellektual qobiliyatlari va fuqarolik mas'uli yat hissini rivojlantirishga bo'lgan e'tiborini, balki hissiy, estetik, ijodiy moyilliklari va rivojlanish imkoniyatlariga ega bo'lgan ruhiy shaxsni rivojlantirishga qaratishdir. Ta'limning asosiy qadriyatining bunday e'tirof etili shi shaxsning o'ziga xos shakllanishidir. Biz har bir bolaga uning xususiyatlarini, hayotiy qadriyatlarini, intilishlarini aniqlash asosida o'zlarining rivojlanish yo'llarini tanlash huquqini berishimiz kerak¹³.

- **Didaktik yondashuv** – mazmuni va maqsadi bolalarga ma'lum bilim va ko'nikmalar berish, ularning aqliy qobiliyatlarini rivojlantirishdan iborat bo'lgan faoliyatdir. Didaktik o'yinlar bolalarning sezish qobiliyatlarini rivojlantira di, atrof-muhitni idrok etish jarayonini rivojlantirishga xizmat qiladi¹⁴.

¹² https://ilmiybaza.uz/document/maktabgacha-yoshdagi-bolalarni-mehnat-turlari/?utm_source

¹³ Mirziyoeva A. V., Grosheva Sh.Sh., Mikailova I.V., Suleymanova U.T., Daukaeva Yu.T., Vlasova A.G., Galimova E.F Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim jarayonini rejalashtirish metodik qo'llanma (birinchi nashr). – Toshkent, 2020. – B..

¹⁴ Grosheva I. V., Djanpeisova G. E., Mikailova U. T., Ismailova M. A., Kenjabaeva D. A., Gulyamova N. B., Miftaeva N. A. O'yin orqali ta'lim olish metodik qo'llanma (birinchi nashr) – Toshkent, 2020. – B.

- **Integrallashgan ta'lim** – Integratsiya pedagogik hodisa sifatida turli bilimlar, usullar va faoliyat turlarining o'zaro kirib borishi, o'zaro bog'liqligi va sintezi jarayoni va natijasi sifatida tushuniladi. Bunday jarayon, albatta, turli modullar bo'yicha ta'lim mazmunidagi izchillikni, shuningdek, ta'limning umumiy maqsadlari bilan belgilanadigan o'qitish shakllari, usullari va vositalarini tanlashni nazarda tutadi¹⁵.
- **Faollik va mustaqillikni rag'batlantirish** – faollik va mustaqillikni rag'batlantirish – bu tarbiyalanuvchini mustaqil fikrlashga, tashabbus ko'rsatishga va faol ishtirok etishga undaydigan ta'limiy yondashuv bo'lib, uning shaxsiy rivojlanishi va o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini shakllantirishga yordam beradi.
- **Qiziqish va motivatsiyaning shakllanishi** – Qiziqish va motivatsiya - insonning o'zini o'rab turgan dunyoga faol munosabatini belgilovchi muhim omillardir. Qiziqish ma'lum bir narsaga yoki hodisaga nisbatan yoqimli munosabatni anglatadi. Motivatsiya esa maqsadga erishish uchun harakat qilishga undovchi ichki kuchdir. Ularning shakllanishi turli omillarga bog'liq bo'lib, ta'lim, tarbiya va atrof-muhit muhim rol o'ynaydi¹⁶.
- **Imitatsion faoliyat (rolga kirishish)** – bu tarbiyalanuvchining hayotiy voqealarni, kishilar faoliyatini yoki rollarini ma'lum sharoitda taqlid asosida ijro etish faoliyatidir. Bu jarayonda bola yoki o'quvchi o'zini boshqa birovning o'rnida tasavvur qilib, uning harakatlarini, his-tuyg'ularini va nutqini aks ettirishga harakat qiladi.
- **Xotira, e'tibor va tasavvur rivoji** – tarbiyalanuvchilarda xotira, e'tibor va tasavvur rivoji – bu maktabgacha yoshdagi bolalarda aqliy faoliyatning shakllanishi va rivojlanish jarayonining muhim yo'nalishlaridan biridir. Ushbu psixik jarayonlar bolaning o'qish, o'rganish, eslab qolish, nutq rivoji hamda ijodiy fikrlashining poydevorini tashkil etadi.

Sotsial ko'nikmalarni rivojlantirish- Sotsial ko'nikmalarni rivojlantirish – bu tarbiyalanuvchilarda jamiyatda yashash, muloqot qilish, hamkorlikda harakat qilish, o'zini tutish, ijtimoiy qoidalar va odob me'yorlariga rioya qilish kabi muhim ijtimoiy xatti-harakatlarni shakllantirish jarayonidir.

Maktabgacha ta'lim tashkilotining "Ilk qadam" dasturiga binoan har bir yosh guruhidagi tarbiyalanuvchilar kattalar mehnati to'g'risida quyidagi bilim va tasavvurlarni egallab olishlari lozim:¹⁷

Kichik guruh:

- 1) ayrim kasb egalarining mehnat jarayoni;
- 2) mehnat jarayonidagi mehnat harakatlari;
- 3) mehnat jarayonini amalga oshirish uchun kerakli material;
- 4) ma'lum bir mehnat jarayonini bajarish uchun jihozlar;
- 5) mehnat natijasi;
- 6) kishi mehnatining ijtimoiy ahamiyati kabilar.

O'rta guruhda mehnat to'g'risida qo'shimcha tasavvur va bilimlar beriladi: jumladan;

- 1) harakat sifati haqida;
- 2) kishining mehnatini yengillatuvchi moslamalar to'g'risida;
- 3) kishilarning mehnatga muhabbati haqida.

Katta va maktabgacha tayyorlov guruhida esa yana yangi tasavvur va bilimlar beriladi:

- 1) kishilar mehnatini yengillatadigan mashina va mexanizmlar to'g'risida;
- 2) kishilar mehnati jamoa xarakterida ekanligi haqida;
- 3) jamoa mehnati jarayonida kishilarning o'zaro munosabatlari to'g'risida;
- 4) mehnat qahramonlari, xalq mehnat an'analari haqida.¹⁸

Kasbga yo'naltirish yoshlarga ularning qiziqish, layoqat, qobiliyatlariga va jamiyatning turli xil kasblarga bo'lgan ehtiyojiga muvofiq holda kasb tanlashga yordam beruvchi maqsadli faoliyatdir. U fanlararo rivojlanuvchi nazariya va amaliyotning birligi asosida vujudga kelib, o'quv-tarbiya jarayonida amalga oshiriladi. Bunda asosiy rolni nazariya egallaydi. Ya'ni muayyan nazariya asosida u yoki bu g'oya shakllanadi, u amaliy ishni ilmiy-amaliy ishga aylantiradi. Nazariya faoliyat kabi tez hosil bo'lib, yillar mobaynida rivojlanadi. Kuzatish va tadqiqot natijasida nazariya shakllantiriladi va u asosiy faoliyatni ixchamlashtirishga xizmat qiladi.

15 Jo'raev R. X., Tolipov O. Q., Sharipov Sh. S. Uzluksiz ta'lim tizimida o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari. – T.: Fan, 2004. – B. 110-115

16 Pedagogik mahorat Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 12-son (2024-yil, dekabr)

17 Grosheva I. V., Mirziyoyeva Sh. Sh., Yevstafyeva L. G., Maxmudova D. T., Nabixanova Sh. B., Pak S. V., Nazarova V. A., Isxakova M. R., Abdunazarova N. F. "Ilk qadam" DO'D 2022 yil 4-fevral

18 Климов Е. А. Введение в психологию труда. Учебное пособие для студентов вузов. – М.: Изд-во МГУ,

Kasbga yo'naltirish nazariyasi kasb-hunarga yo'naltirish faoliyatini samarali tashkil etishga qaratilgan turli xil qarashlar majmuasi, g'oyalar va tasavvurlar yig'indisi bo'lib, u ayni vaqtda ikki jarayonni bir-biriga bog'liqligi qonuniyatlari to'g'risida to'liq tasavvur beradigan ilmiy bilimlarni tashkil etish shakli, yoshlarni shaxsiy qiziqishlari, layoqat va qobiliyatlariga mos keladigan, jamiyat uchun zarur kasblarga yo'llashdir.

Kasbga yo'naltirish nazariyasining tarkibiy qismlariga: dalillar, qonuniyatlar va tamoyillar kiradi.

Kasbga yo'naltirishda ilmiy metodlar asosida olingan ishonchli dalillar juda oz bo'lishi sababli, bu boradagi muhim vazifalar yangi dalillarni yig'ish hisobiga, bir yoki bir necha farazlar yordamida amalga oshiriladi. Masalan, har bir hududda yoshlarni ma'lum bir kasbni tanlashlariga ta'sir ko'rsatadigan o'ziga xos omillar mavjud.

Kasbga yo'naltirish nazariyasining ikkinchi tarkibiy qismi – qonuniyatlardir. Qonuniyatlarni bilish ilmiy tadqiqotning asosini tashkil etadi. Topilgan qonuniyatlar fanning maxsus tilida kasb-hunarga yo'naltirish tushunchasini boshqa fanlarga oid tushunchalar bilan o'zaro aloqadorligini ma'lum aniqlikda ifodalaydi.

Har bir nazariyaning rivojlanganlik darajasi faoliyat asosidagi mavjud tamoyillar tarkibi va sifati bilan aniqlanadi. Kasbga yo'naltirish tamoyillarini belgilashda quyidagilarga e'tibor qaratiladi:

- ongllilik;
- muvofiqlik (shaxs qiziqishlari qonuniyatlari bilan jamiyat uchun zarur bo'lgan kasblarga nisbatan ehtiyojning mos kelishi);
- kasb tanlash faolligi;
- rivojlantirish (ushbu tamoyil kasbning shaxs rivojlanishiga xizmat qilishi lozimligi haqidagi g'oyani o'zida aks ettiradi).

Kasb-hunarga yo'naltirish nazariyasida kasb tanlashdagi muvaffaqiyat shaxsning qobiliyatlari, qiziqishlari, fe'l-atvori va temperamenti kabi xususiyatlarini kasb tomonidan mutaxassisga qo'yiladigan talablarga muvofiq kelishi bilan bog'liqligi ko'rsatib o'tilgan. Shunga ko'ra, inson tomonidan kasb-hunarni to'g'ri tanlash asosida quyidagi omillar mavjud:

1. Insonning individual xususiyatlari, qobiliyatlari, imkoniyatlari, qiziqishlari;
2. Kasbning insonga qo'yadigan talablari, xususiyatlari;
3. Birinchi va ikkinchi omillarning o'zaro bo'g'liqligi¹⁹.

Agar inson qobiliyatlariga kasbiy o'z-o'zini belgilash nuqtayi nazardan yondashadigan bo'lsak, ular kasbiy yaroqlilikni beruvchi muhim kasbiy xususiyatlar sifatida namoyon bo'ladi. Bunda kasbiy yaroqlilikni insonni ma'lum kasb sohasida ijtimoiy maqbul samaradorlikka erishishi uchun yetarli va zarur bo'lgan psixologik va fiziologik xususiyatlari majmuasi, deb qarash mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Demak, maktabgacha katta yoshdagi bolalarni ham biz kasb-hunarga qiziqishlarini shakllantirganimizda, ularning mavjud holatlari, imkoniyatlari, qobiliyatlari hamda qiziqishlarini inobatga olishimiz lozim. Bu jarayonda har bir bolaning individual xususiyatlari, shaxsiy qobiliyatlari va mavjud imkoniyatlari hisobga olingan holda, pedagogik va psixologik yondashuvlarni uyg'unlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bolalarda erta yoshdan kasbga qiziqishni shakllantirish ularning kelajakdagi kasbiy motivatsiyasini belgilashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu sababdan, tarbiyachilar va ota-onalar hamkorligida ta'lim-tarbiya jarayonini puxta tashkil etish, bolalarning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlash hamda ularda ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 11.09.2023-yildagi PF-158-son.
2. "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonun, O'RQ-595-son, 16.12.2019-yil.
3. Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standarti, 802-sonli Vazirlar Mahkamasining qarori, 20.12.2020-yil.
4. O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi, PQ-4312-son, 08.05.2019-yil.
5. "Ilk qadam" takomillashtirilgan davlat o'quv dasturi, 2022-yil.
6. Anderson, C., & Thompson, K. (2018). The impact of digital technologies in early childhood education. Journal of Educational Technology & Society, 21(3), 48–59.
7. Kuchibayev, A., & Shodiev, N. (2020). Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati. Maktabgacha ta'limda innovatsiyalar, 5(1), 102–115.
8. Djamilova, N., Isabekova, D., & Abduqodirova, O. (2023). Directing preschool children to profession at the early age. Science and Innovation, 2(B9), 500–507.

¹⁹ Abdullayeva Sh.I. Kasbiy psixologiya : o'quv qo'llanma /. – Toshkent, 2022. – B.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.